

ראש השנה יג

תנן התם :

התלתן	משחצמה
התבואה והזיתים	משיביאו שליש

המקור : מנא הני מילי? אמר רב אסי אמר רבי יוחנן, ומטו בה משמיה דרבי יוסי הגלילי : אמר קרא (דברים לא) **מקף שכע שני כמעג שת הפטטה כהה הסכות** . שנת השמטה מאי עבידתיה בחג הסוכות? שמינית היא! אלא לומר לך : כל תבואה שהביאה שליש בשביעית לפני ראש השנה - אתה נוהג בו מנהג שביעית בשמינית.

קושי 1 : אמר ליה רבי זירא לרב אסי : ודלמא לא עייל כלל. וקאמר רחמנא תשמט ותיזיל עד חג הסוכות?

תירוץ : לא סלקא דעתך, דכתיב (שמות כג) **וחג האסיף כצאת השנה**.

הסבר התירוץ : מאי אסיף? אילימא חג הבא בזמן אסיפה - הכתיב **כאספק!** אלא : מאי אסיף - קציר, וקים להו לרבנן דכל תבואה שנקצרה בחג בידוע שהביאה שליש לפני ראש השנה, וקא קרי לה **כצאת השנה**.

שמות פרק כג

(טז) **וחג הקציר בפורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסף בצאת השנה באסף את מעשיך מן השדה :**

קושי 2 : אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא : וקים להו לרבנן בין שליש לפחות משליש? **תירוץ** : אמר ליה : לאו אמינא לך לא תפיק נפשך לבר מהלכתא? כל מדות חכמים כן הוא, בארבעים סאה הוא טובל, בארבעים סאה חסר קורטוב - אינו יכול לטבול בהן. כביצה - מטמא טומאת אוכלין, כביצה חסר שומשום - אינו מטמא טומאת אוכלין. שלשה על שלשה מטמא מדרס, שלשה על שלשה חסר נימא אחת - אינו מטמא מדרס.

ר' ירמיה מתרץ קושייתו ממקום אחר : הדר אמר רבי ירמיה : לאו מילתא היא דאמרי. דבעו מיניה חברייא מרב כהנא : עומר שהקריבו ישראל בכניסתן לארץ מהיכן הקריבוהו?

אמר להן : כל שלא הביא שליש ביד נכרי.

~~אם תאמר דעייל ביד נכרי -~~

~~(ויקרא כג) **קצירכם** אמר רחמנא, ולא קציר נכרי.~~

קושי על ההנחה בשאלה ששאלו את רב כהנא : ממאי דאקריבו? דלמא לא אקריבו!

תירוץ : לא סלקא דעתך, דכתיב (יהושע ה) **ויאכלו מעכוור הארץ מנחת הפסח**.

מנחת הפסח - אכול, מעיקרא - לא אכול, דאקריבו עומר והדר אכלו.

סוף תירוץ ר' ירמיה : ודלמא עייל ולא קים להו? אלא : קים להו (ברור שהיו בקיאים וידעו שלא הביאו 1/3), הכא נמי : קים להו.

קושי : ודלמא לא עייל כלל, אבל היכא דעייל ריבעא - בין שליש לפחות משליש לא קים להו!

תירוץ : לא סלקא דעתך, דכתיב (יהושע ד) **והעם עלו מן הירדן כעשור רחש**, ואי

סלקא דעתך דלא עייל כלל - בחמשה יומי מי קא מליא?

קושי : אלא מאי - דעייל רבעא או דנקא, אכתי בחמשה יומי מי קא מליא?

הבאת תירוץ ודחייתה : אלא מאי אית לך למימר - (דניאל יא) **ארץ צבי**

כתיב בה, הכא נמי - **ארץ צבי** כתיב בה.

קושי על התירוץ לקושי הראשון נגד רב אסי : מתקיף לה רבי חנינא : ומי מצית אמרת דהאי אסיף קציר הוא? והכתיב **כאספק מזונך ומיקכך**, ואמר מר : בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר.

תגובה לקושי - ובכך דחיית שיטת רב אסי : אמר רבי זירא : הא מילתא הואי בידן - ואתא רבי חנינא שדא ביה נרגא.

מקור אחר : אלא מנלן? כדתינא, **רבי יונתן בן יוסף אומר** : (ויקרא כה) **ועת את התבואה זעזע השני,**

אל תקרי זעזע אלא לשליש.

קושי : והא מיבעי ליה לגופיה!

תירוץ : כתיב קרא אחרינא : (ויקרא כה) **וזרעתם את השנה השנית ואכלתם מן התבואה יסן**

עג השנה והשנית.

תנן התם : האורז והדוחן והפרגין והשומשמין שהשרישו לפני ראש השנה - מתעשרים לשעבר, ומותרין בשביעית. ואם לאו - אסורין בשביעית, ומתעשרין לשנה הבאה.

קושי : אמר רבה, אמור רבנן :

אילן	חנטה
תבואה וזיתים	שליש
ירק	לקיטה

הני כמאן שוינהו רבנן?

תירוץ : הדר אמר רבה : מתוך שעשויין פרכין פרכין - אזלי רבנן בתר השרשה.

קושי : אמר ליה אביי : ויצבור גורנו לתוכו, ונמצא תורם מן החדש שבו על החדש שבו, מן הישן שבו על הישן שבו! מי לא תניא, רבי יוסי בן כיפר אמר משום רבי שמעון שזורי : פול המצרי שזרעו לזרע, מקצתו השריש לפני ראש השנה ומקצתו השריש לאחר ראש השנה - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש. כיצד הוא עושה? צובר גורנו לתוכו, ונמצא תורם ומעשר מן החדש שבו על החדש שבו, ומן הישן שבו על הישן שבו.

תירוץ : אמר ליה : רבי שמעון שזורי קאמרת? רבי שמעון שזורי סבר : יש בילה, ורבנן סברי : אין בילה.

פסיקה : אמר רבי יצחק בר נחמני אמר שמואל : הלכה כרבי יוסי בן כיפר שאמר משום רבי שמעון שזורי.

קושי על הפסיקה : מתקיף לה רבי זירא : ומי אמר שמואל הכי? והאמר שמואל : לכל אין בילה חוץ מיין ושמן!